

Innkalling av Ungdomsrådet

Møtedato: 21.02.2022
Møtestad: Teams
Møtetid: 12:00 - 13:30

Eventuelle forfall må meldast til Rita Ludvigsen per tlf. 45376315, sms til eller per epost til rita.ludvigsen@masfjorden.kommune.no

Varamedlemmer møter berre etter nærare avtale.

Saksliste:

- 001/2022 Godkjenning av innkalling og sakliste
- 002/2022 Godkjenning av møtebok
- 003/2022 Referatsak
- 1 Sammen drag av innspill fra kommunale ungdomsråd om fremtidens kulturtilbud
- 2 Save the date! fylkesting for ungdom 2022
Statutter til ev Ungdomsfond – formål målgruppe
Videre deltaking i Ungdomsråd 2022/2023
- 004/2022 Kommunedelplan for energi og klima for Masfjorden kommune 2021 - 2032

14. februar 2022

Anna Sofija Rudzite
møteleiar

Rita Ludvigsen
sekretær

Sakspapir

Sakshandsamar	Arkiv	ArkivsakID
Camilla Hjelmeland		22/142

Saknr	Utval	Type	Dato
001/2022	Ungdomsrådet	PS	21.02.2022

Godkjenning av innkalling og sakliste

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Innkalling og sakliste vert godkjend

Saksopplysningar:

Sakspapir

Sakshandsamar	Arkiv	ArkivsakID
Camilla Hjelmeland		22/142

Saknr	Utval	Type	Dato
002/2022	Ungdomsrådet	PS	21.02.2022

Godkjenning av møtebok

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Møtebok vert godkjend.

Saksopplysningar:

Sakspapir

Sakshandsamar	Arkiv	ArkivsakID
Camilla Hjelmeland		22/142

Saknr	Utval	Type	Dato
003/2022	Ungdomsrådet	PS	21.02.2022

Referatsak

1. Sammendrag av innspill fra kommunale ungdomsråd om fremtidens kulturtilbud
2. Save the date! fylkesting for ungdom 2022

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Referatsaker vert tekne til orientering

Saksopplysningar:

Hvordan nå og engasjere flere barn og unge etter korona?

Et sammendrag av innspill fra kommunale ungdomsråd i regi av Kulturtanken i forbindelse med [konferansen](#) «Veien videre – Neste generasjons kulturpolitikk», 17.november 2021.

INNHold

- I. Bakgrunn
- II. Henvendelse til de kommunale ungdomsrådene
- III. Sammendrag, svar på spørsmål 1-4
- IV. Prioriterte tiltak fra BUSK-rapporten
- V. Detaljerte svar på spørsmål 1

Vedlegg: Excel-dokument med alle svar/rådata.

I. BAKGRUNN

BUSK-rapporten ble ferdigstilt høsten 2019, i forbindelse med barne- og ungdomskulturmeldingen. BUSK, som er en forkortelse for barn og unges stemmer, kunst og kultur, var et omfattende medvirkningsprosjekt der Kulturtanken og en rekke samarbeidspartnere snakket med barn og unge fra hele Norge om deres forhold til kunst og kultur, hva de liker å drive med, hva de drømmer om og hva de skulle ønske var bedre.

I september 2021 ba Kulturtanken alle landets kommunale ungdomsråd, i tillegg til miljøer som bidro med innspill til BUSK-rapporten, om å se rapporten på nytt, to år og en koronapandemi senere, for å vurdere om tiltakene som foreslås fortsatt er relevante og gi innspill om hvordan kunst- og kulturlivet kan styrkes i kjølvannet av koronapandemien. 101 kommunale ungdomsråd rundt om i landet svarte på forespørselen, i tillegg til Tvibit i Tromsø (heretter kommunale ungdomsråd).

Spørsmålene til og svarene fra de kommunale ungdomsrådene er ikke å anse som en uttømmende undersøkelse, men snarere en temperaturmåling som viser hva ungdommer rundt om i landet mener om kulturtilbudet og hva som må til for å nå og engasjere flere etter korona.

I det videre følger henvendelsen til de kommunale ungdomsrådene, sammendrag av svarene presentert via diagram og kommentarer og en oversikt over ungdomsrådernes prioritering av og tillegg til, tiltakene i BUSK-rapporten.

II. HENVENDELSE TIL DE KOMMUNALE UNGDOMSRÅDENE

Nedenfor følger henvendelsen og spørsmålene som ble sendt den 10. september 2021.

Emne: Til Ungdomsrådet: Fremtidens kunst- og kulturtilbud for barn og unge

Til den det måtte gjelde

Kulturtanken ønsker innspill fra alle kommunale ungdomsråd om hvordan kunst- og kulturlivet kan styrkes i kjølvannet av koronapandemien. Alle innspill vil oppsummeres i en egen rapport som overleveres Kulturrådet og NFI. Hovedfunnene vil også bli presentert på en konferanse om barn og unges kulturbruk i Oslo, 17. november. Konferansen vil strømmes og er åpen for alle interesserte.

Vi ber derfor om at henvendelsen videresendes til kommunens ungdomsråd.

Kjære ungdomsråd!

De som bestemmer kunst- og kulturtilbudet til barn og unge i Norge trenger å høre deres meninger

om hvordan tilbudet kan styrkes etter koronapandemien! Det er nettopp derfor vi kontakter ungdomsrådet.

Hvem er vi?

Kulturtanken er underlagt Kulturdepartementet og har som oppgave å fremme og styrke kunst- og kulturtilbudet for barn og unge i Norge generelt, og på skolen spesielt. I tillegg til ulike støtteordninger for å styrke barne- og ungdomskulturen har Kulturtanken også det nasjonale koordineringsansvaret for Den kulturelle skolesekken.

Bestilling – det vi ønsker svar på

Vi ønsker svar på noen koronaspesifikke og noen generelle spørsmål om barn og unges kulturbruk. Spørreskjemaet består av til sammen åtte spørsmål. Vi ønsker gjerne at dere diskuterer de ulike spørsmålene internt i rådet og sender samlet svar. Det må påregnes litt tid til diskusjonen. Selve spørreskjemaet er enkelt og det vil ta relativt kort tid å fylle inn svarene. For ordens skyld kan det være greit å presisere at begrepet «kunst og kultur» både rommer de tradisjonelle kunstformene og aktivitetene som ofte forbindes med den litt mer generelle termen «ungdomskultur». Det betyr at «kunst og kultur» består av aktiviteter og tilbud forbundet med visuell kunst, musikk, litteratur, dans, film og teater, men også dataspill, Spotify, Tik Tok, Youtube, Netflix og andre lignende digitale verktøy og plattformer. Det er denne definisjonen av «kunst og kultur» Kulturtanken ønsker at dere bruker når dere svarer på spørsmålene.

Link til spørreskjemaet finner dere her: <https://forms.office.com/r/Fz9jqS87Xq>

Dere finner spørsmålene og bakgrunnen for dette oppdraget som eget vedlegg.

Siste frist for å svare på undersøkelsen er 10. oktober

Om dere har spørsmål i forbindelse med dette så ikke nøl med å ta kontakt med Kulturtanken på epost post@kulturtanken.no eller telefon 22 02 59 00.

Bakgrunn for henvendelsen (vedlagt e-post)

Kunst- og kulturpolitikk for barn og unge må selvfølgelig inkludere barn og unges egne synspunkter. Våren 2019 reiste derfor Kulturtanken Norge rundt for å snakke med barn og unge om kunst og kultur: Hva liker barn og unge å drive med, hvorfor, hva er de misfornøyde med, og hvilke tiltak tenker de at må på plass for å gjøre kunst- og kulturtilbudet enda bedre? Svarene på disse og en rekke andre spørsmål ble samlet i den såkalte BUSK-rapporten (BUSK står for Barn og unges stemmer, kunst og kultur) og levert som innspill til regjeringens barne- og ungdomskulturmelding som ble lansert mars 2021.

Våren 2019 var det imidlertid ingen som visste at vi ett år senere skulle oppleve en global pandemi. Koronapandemien har rammet det norske kunst- og kulturtilbudet hardt. Nå som vi så smått er på vei ut av pandemien jobbes det for å gjenreise kulturlivet og kulturtilbudet. Kulturrådet og NFI har derfor fått i oppdrag å skrive en rapport om hvordan norske politikere og kulturaktører skal få til akkurat det. I den forbindelse ønsker Kulturtanken på nytt å høre med landets barn og unge.

Spørsmål

1. I BUSK-rapporten er det 23 tiltak for å styrke barne- og ungdomskulturen.

a. Er det noen av tiltakene som allerede er på listen, som på grunn av pandemien er blitt ekstra viktige – hvis ja, hvilke?

b. Er det andre tiltak som ikke står på listen, som nå er blitt viktige på grunn av pandemien – hvis ja, hvilke?

2. Hvorfor tror dere stadig færre barn og unge bruker det fysiske kulturtilbudet (for eksempel kino, museer, biblioteker og teatre)?

a. Hva mener dere er de tre viktigste tiltakene for å få flere barn og unge til å bruke det fysiske kulturtilbudet?

3. Gitt at det fantes en digital møteplass for barne- og ungdomskultur – hvilke norske tilbud og aktiviteter vil dere helst hatt der? (f.eks kulturskole, kino, museer, biblioteker og teatre eller noe helt annet)?

a. Hva er de tre viktigste?

b. Tror dere et slikt tilbud ville fått flere barn og unge til å delta i kulturaktiviteter?

4. Hvordan tror dere koronapandemien vil endre barn og unges kulturbruk?

III. SAMMENDRAG, SPØRSMÅL 1-4

1. I BUSK-rapporten er det 23 tiltak for å styrke barne- og ungdomskulturen. Er det noen av tiltakene som allerede er på listen, som på grunn av pandemien er blitt ekstra viktige – hvis ja, hvilke? Er det andre tiltak som ikke står på listen, som nå er blitt viktige på grunn av pandemien – hvis ja, hvilke?

1. Ivareta gamle og etablere nye fritidsklubber og uformelle møteplasser.

Fritidsklubbene kommer ut som det viktigste tiltaket. Ungdom ønsker seg et sted å være, en uformell møteplass, et sted å henge uten nødvendigvis noen målrettede aktiviteter eller agenda.

2. På andre plass kom det å styrke rabattordninger for billigere inngang for barn og unge på ulike kulturtilbud.

De kommunale ungdomsrådene mener kulturtilbudet koster for mye og at det er til hinder for deltagelse. Ung kulturrabatt, et tiltak i Tromsø frem til 2020, savnes for eksempel der.

3. Det tredje viktigste tiltaket er å ivareta og styrke Ung Kultur Møtes (UKM) og andre nasjonale og regionale møteplasser for kulturinteressert ungdom

UKM er en kjent, kjær og mangfoldig aktør, som fortsatt er høyt verdsatt av de kommunale ungdomsrådene.

4. Det fjerde viktigste er å utvide og senke prisene på kollektivtilbudet

De kommunale ungdomsrådene ønsker at det skal bli enklere og rimeligere å reise til og fra ulike kulturaktiviteter.

5. Det femte viktigste tiltaket er å tilgjengeliggjøre flere fysiske møteplasser for gaming og LAN-arrangementer

Det å spille er ikke bare å sitte alene foran skjermen. Ungdommer vil sitte sammen og spille.

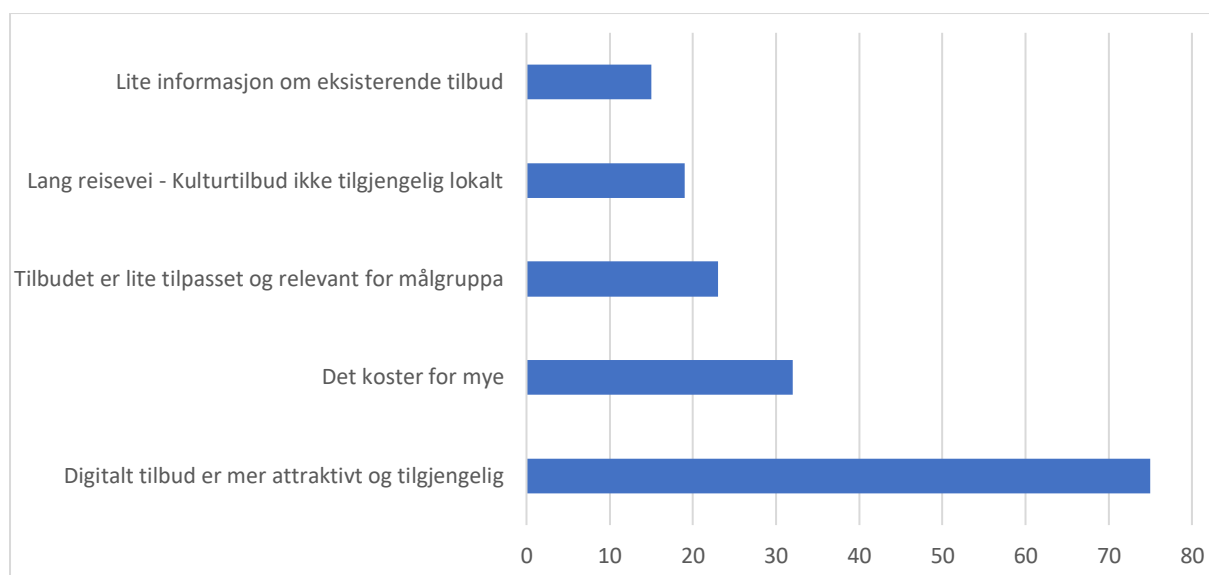
Kommentarer til svarene på spørsmål 1

Svarene fra de kommunale ungdomsrådene viser at BUSK-rapporten og tiltakene som foreslås fortsatt er relevante. Det kan tyde på at problemstillingene som adresseres i rapporten startet før koronapandemien.

De kommunale ungdomsrådene fremhever at behovet for sosiale møteplasser er stort, både fysiske og digitale. De ønsker seg et utvidet kulturskoletilbud, gjerne med rimeligere priser. Det er også noen som ønsker at kunst- og kulturtilbud knyttes til psykisk helsetilbud for barn og unge.

For å nå barn og unge peker de kommunale ungdomsrådene på at det er viktig med tilpasset informasjon om eksisterende tilbud til målgruppa. Skolen fremheves som et sted for å både gi og få god info. Et ungdomsråd foreslår kulturmesse på skolene, slik at barn og unge blir introdusert for kulturens ulike muligheter og mulighetsrom.

2. Hvorfor tror dere stadig færre barn og unge bruker det fysiske kulturtilbudet (for eksempel kino, museer, biblioteker og teatre)? Hva mener dere er de tre viktigste tiltakene for å få flere barn og unge til å bruke det fysiske kulturtilbudet?

Kommentarer til svarene på spørsmål 2

Stolpediagrammet viser de fem viktigste forklaringsfaktorene for hvorfor stadig færre barn og unge bruker det fysiske tilbudet. Tre av fire peker på at digitale tilbud er mer attraktivt, tilgjengelig og rimeligere enn fysiske tilbud. Flere peker på høy pris som hinder for deltakelse. Ungdomsråd utenfor byene fremhever at det lokale kulturtilbudet ikke er tilpasset deres målgruppe, samt at det ikke er variert nok til å vekke deres interesse, samt at lang og dyr reisevei er til hinder for bruken av kulturtilbud. Noen mener også at manglende eller lite informasjon om tilbudet er en forklaringsfaktor for at færre barn og unge bruker det fysiske kulturtilbudet.

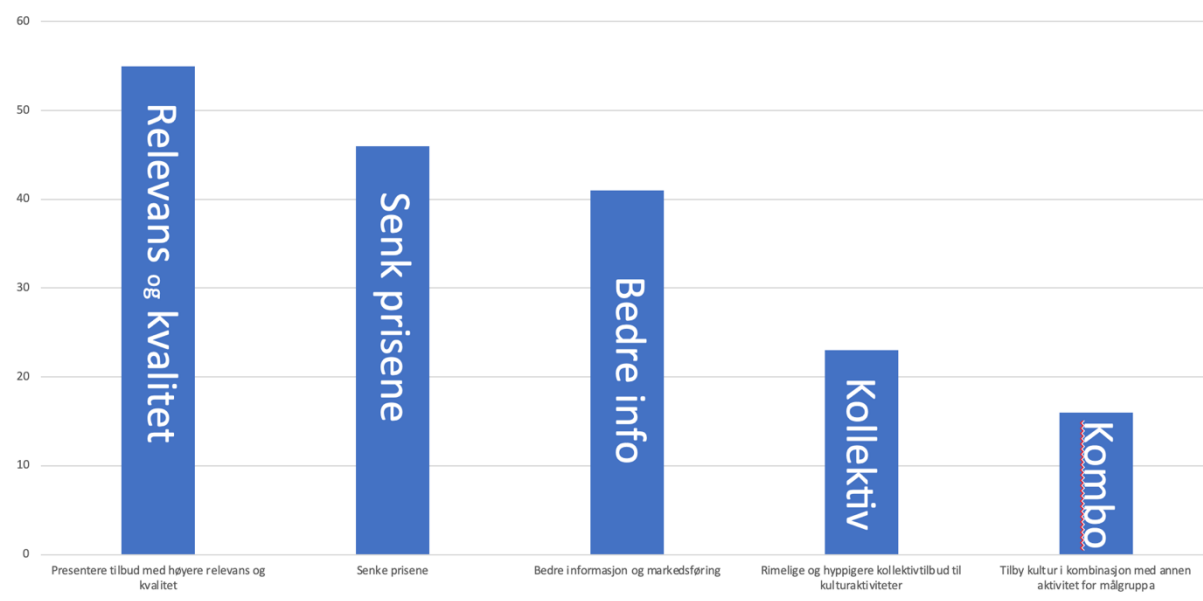
Når det gjelder lavere bruk av det fysiske kulturtilbudet, så svarer flere at tilbudene er dårlig tilpasset målgruppa. «Det er ikke kult», «museer er ikke interessant», eller «de må fornye seg», er noe av det som trekkes frem. Det pekes også på at barn og unge ønsker å ha selvbestemmelse for hva de skal gjøre i en travel hverdag.

Flere kommenterer at relevante tilbud ikke er tilgjengelig lokalt: «disse tilbudene eksisterer ikke», og «siden kinoen ble lagt ned så bruker vi ikke den pga lang avstand», eller «Tilbudene ligger langt bak i

utviklinga», eller «filmer kommer så sent ut i distriktene av de allerede finnes på digitale flater til nedlasting».

Flere av faktorene går igjen når de kommunale ungdomsrådene innspill om tiltak for å øke bruken av det fysiske kulturtilbudet.

TILTAK FOR Å NÅ FLERE MED ET FYSISK KULTURTILBUD

Relevans og kvalitet trekkes frem av de fleste. Gode medvirkningsprosesser pekes også på som viktig:

«Man må høre med ungdom selv om hva de vil ha! Ungdom må få uttale seg. Voksne kjenner ikke ungdommen like godt som ungdommen kjenner seg selv»

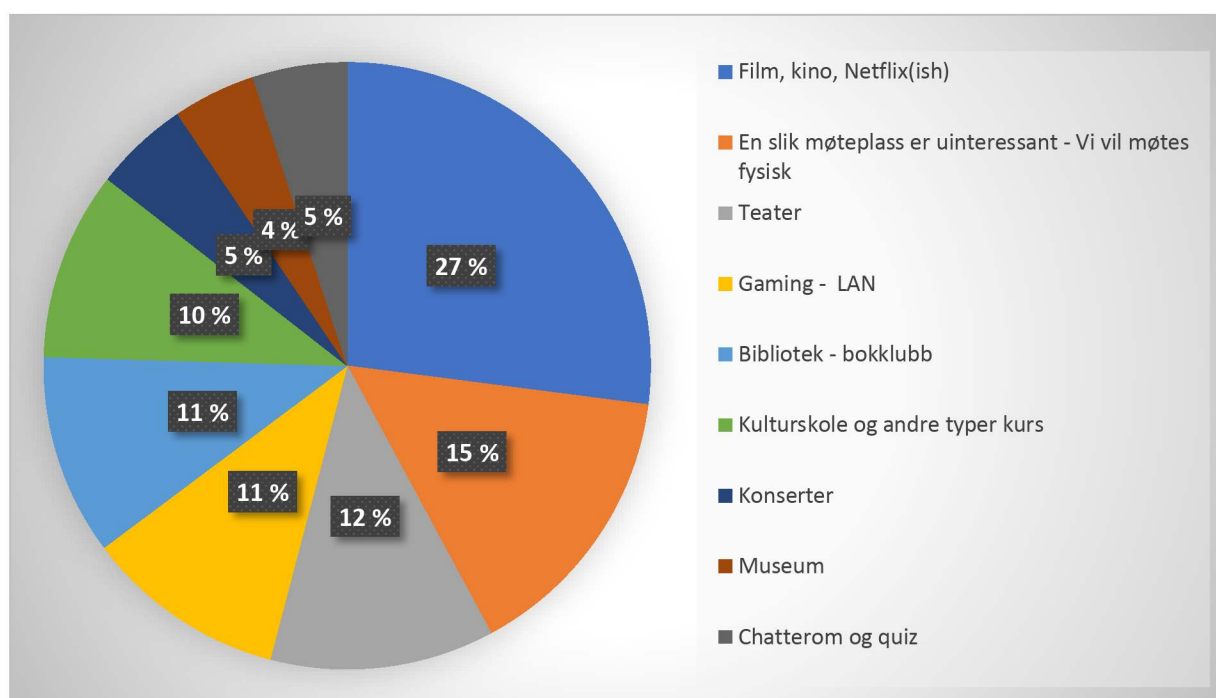
Mange peker også på lavere pris som tiltak for å øke bruken av det fysiske kulturtilbudet. De kommunale ungdomsrådene mener også at bedre informasjon om tilbudet også kan bidra til økt bruk, og skolen pekes av noen ut som en aktuell informasjonsarena:

«Når me ikkje er på internettet, er me på skulen. Du når ikkje ungdommane på TikTok og Instagram med denne informasjonen, ungdommar søker denne typen informasjon på skulen. Så det er der ein må drive reklame for dei fysiske kulturtilboda; legg ut på Teams, heng opp fysiske oppslag i gangane og i klasseromma slik at me ser det, det er på skulen me er pålogga. (pro tip)»

3. Gitt at det fantes en digital møteplass for barne- og ungdomskultur – hvilke norske tilbud og aktiviteter vil dere helst hatt der? (f.eks kulturskole, kino, museer, biblioteker og teatre eller noe helt annet)?

a. Hva er de tre viktigste?

b. Tror dere et slikt tilbud ville fått flere barn og unge til å delta i kulturaktiviteter?

Kommentarer til svarene på spørsmål 3

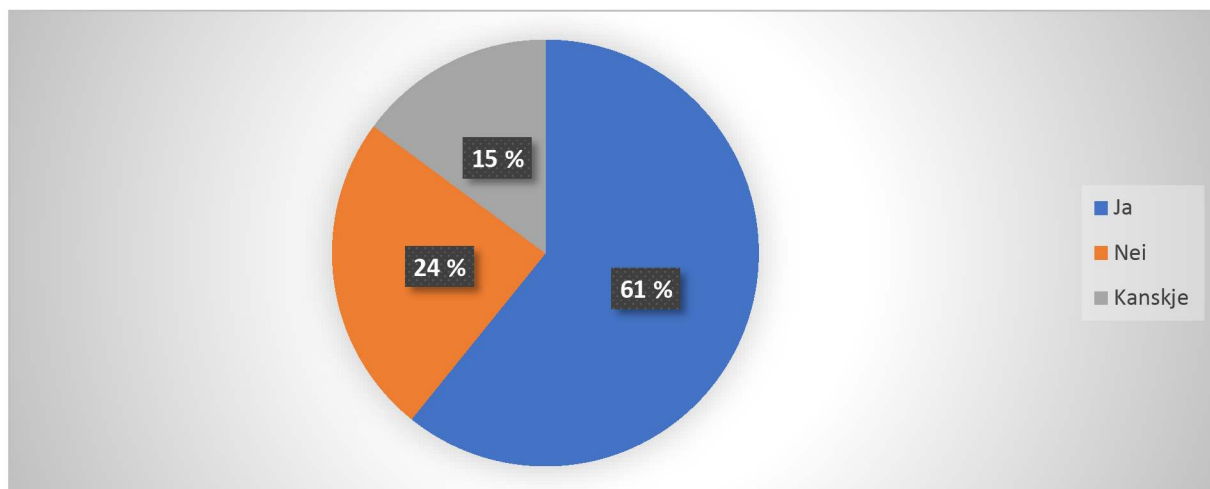
Når det gjelder digitale kulturtilbud og aktiviteter, ønsker flest seg kino eller noe «*Netflix'ish*» på norsk. Noen ønsker at det vises filmer til bestemte tider med bakgrunn i at de da kan være sosiale og interagere med hverandre digitalt og «kommentere underveis».

Som det oransje kakestykket viser er det også flere som svarer at de er uinteresserte i en digital møteplass og at man heller vil møtes fysisk.

Som en sier, sitat: «*Nå ønsker vi å ha det FYSISK*»

I de mindre kakestykkene finner vi at *teater*, *bibliotek – bokklubb*, *gaming* og *kulturskole* ligger ganske likt når det gjelder hva de kommunale ungdomsrådene ønsker seg av norske digitale kulturtilbud og aktiviteter.

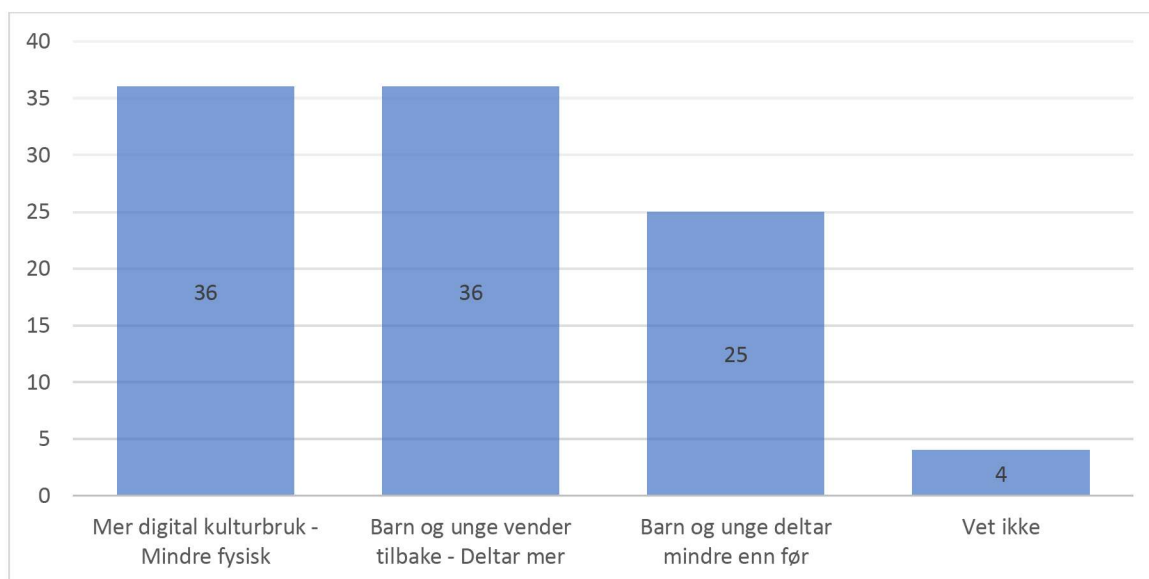
På spørsmål om et slikt digitalt tilbud ville fått flere barn og unge til å delta i kulturaktiviteter, svarte hele 61% ja.

For: «Det ville gjort tilbudene mer tilgjengelig for ungdom i distriktet som har lengre reisevei for opplevelser, og tilbud som ikke er tilgjengelig i lokalmiljøet.»

Og «Barn og unge bruker allerede slike tjenester, men norske kulturinstitusjoner kan nå flere.»

4. Hvordan tror dere koronapandemien vil endre barn og unges kulturbruk?

Kommentarer til svarene på spørsmål 4

En fjerdedel tror at koronapandemien vil lede til lavere deltakelse i kulturaktiviteter blant barn og unge, mens litt mer enn en tredjedel tror det blir mer digital og mindre fysisk kulturbruk - og like mange tror barn og unge vil vende tilbake til fysiske arenaer og delta mer.

IV. PRIORITERTE TILTAK FRA BUSK-RAPPORTEN

<i>Er det noen av tiltakene under, som på grunn av pandemien er blitt ekstra viktige – hvis ja, hvilke? Sett kryss i ruten etter om du mener tiltaket er blitt viktigere på grunn av pandemien.</i>	x
1. Ivareta gamle og etablere nye fritidsklubber og uformelle møteplasser	29
2. Styrke rabattordninger for billigere inngang for barn og unge på ulike kulturtilbud	26
3. Ivareta og styrke UKM og andre nasjonale og regionale møteplasser for kulturinteressert ungdom	25
4. Utvide og senke prisene på kollektivtilbudet slik at det blir enklere å reise til og fra ulike kulturaktiviteter	24
5. Tilgjengeliggjøre flere fysiske møteplasser for gaming og LAN-arrangementer	22
6. Fjerne ventetiden på kulturskolene og senke prisen for deltagelse	19
7. Lage mer, bedre og lettere tilgjengelig informasjon om eksisterende kunst- og kulturtilbud	18
8. Ivareta og styrke bredden i lokale kulturtilbud	15
9. Styrke mulighetene for utøvelse av kunst og kultur for barn og unge med nedsatt funksjonsevne	13
10. Etablere offentlige støtteordninger for ungdom i distriktene slik at det blir enklere å ta del i større kulturarrangementer	13
11. Gjennomføre flere besøk av Den kulturelle skolesekken i skoletiden	12
12. Styrke barn og unges medbestemmelse i utformingen av kulturtilbud	11
13. Legge til rette for selvorganiserte aktiviteter i takt med endringer i barne- og ungdomskulturen	10
14. Lage flere tilbud tilpasset ulike aldersgrupper på offentlige kulturinstitusjoner	9
15. Ansette flere faglærere i praktisk-estetiske fag	8
16. Etablere flere arenaer for kulturutveksling	8
17. Styrke samarbeidet mellom barn og unge og profesjonelle kunst- og kulturaktører	7
18. Styrke alle bibliotek med relevant barne- og ungdomslitteratur og gratis utlånsordninger for utstyr for ulike typer kunstutøvelse og kreativ virksomhet	7
19. Styrke og etablere ordninger for talentutvikling og yrkesrettet undervisning innen kunst- og kulturfag for barn og unge	6
20. Innføre universell utforming på alle kunst- og kulturarenaer	6
21. Etablere flere arenaer for opplæring i, og erfarings- og kompetanseutveksling innenfor, digitale medier og kunstuttrykk	6
22. Løfte frem digitale medier og kunstuttrykk på lik linje med andre kulturformer	6
23. Styrke kunst- og kulturtilbudet i barnehager	3

V. DETALJERTE SVAR, SPØRSMÅL 1

1b. Er det andre tiltak som ikke står på listen, som nå er blitt viktige på grunn av pandemien – hvis ja, hvilke?

1b Utlån av utstyr til kulturaktiviteter	1	1
1b Styrke kulturtilbud i distriktene	1	2
1b Sosial møteplass, uspesifisert innhold	1	12
1b Psykisk helsetilbud	1	5
1b Organisert kurs- og kulturtilbud	1	2
1b Kultur i skolen	1	3
1b Informasjon om kulturtilbud	1	7
1b Hyppigere kollektivtilbud	1	1
1b Digitale tilbud	1	8
1b Billigere kulturtilbud til b&u	1	9
1b Barn og unges medvirkning	1	1

(B&U er barn og unge)

Fra: Postmottak Kulturtanken <post@kulturtanken.no>

Sendt: 15.12.2021 18:01:43

Til: Postmottak Kulturtanken <post@kulturtanken.no>

Emne: Sammendrag av innspill fra kommunale ungdomsråd om fremtidens kulturtilbud

Hei,

Vi ber om at denne eposten videresendes til kommunens ungdomsråd, om nødvendig via ungdomsrådets kontaktperson i kommunen.

I september i år ba Kulturtanken om innspill fra alle kommunale ungdomsråd om hvordan kunst- og kulturlivet kan styrkes i kjølvannet av koronapandemien. Over 100 ungdomsråd besvarte henvendelsen. En sammenfatning av disse ble sammen med flere andre innspill og rapporter, nylig oversendt Kulturrådet og NFI i forbindelse med deres oppdrag om å se nærmere på hvordan det norske kulturlivet kan styrkes i kjølvannet av pandemien. Mer informasjon om oppdraget finner dere her: <https://www.kulturradet.no/gjenoppbygging>. Innspillene fra ungdomsrådene ble dessuten presentert under konferansen Veien videre – Neste generasjons kulturpolitikk, som ble gjennomført i Oslo den 17. november.

Kulturtanken ønsker å takke alle som bidro med innspill. Takket være deres tilbakemeldinger vet vi nå litt mer om hva barn og unge tenker om, og ønsker seg fra dagens og morgendagens kunst- og kulturtilbud. For at ungdomsrådene nå skal få muligheten til å se resultatet av innspillene oversender Kulturtanken følgende:

- Et skriftlig sammendrag av innspillene fra de kommunale ungdomsrådene.
- Link til opptak av konferansen Veien videre - Neste generasjons kulturpolitikk: <https://www.kulturtanken.no/kalender/2021/veien-videre-neste-generasjons-kulturpolitikk/?fbclid=IwAR0B7Jo9UGemfDyopp2kl8GdB1EE8-atY8T9qKGRJKKp3WTqsOH8Ps - 5Lg>

Vi ønsker også å gjøre oppmerksom på Ytringsfrihetskommisjonens og deres arbeids som med utgangspunkt i Grunnloven § 100 skal kommisjonen utrede de sosiale, teknologiske, juridiske og økonomiske rammene for ytringsfrihet i dagens samfunn. Den 18. november i år ble det gjennomført et innspillsmøte om barn og unges ytringsfrihet. Kommisjonen tar fortsatt imot skriftlige innspill. Opptak fra møtet og link til innspillside finner dere her: <https://www.ykom.no/2021/10/13/innspillsmote-om-barn-og-unges-ytringsfrihet/Kommisjonen>.

Om dere har spørsmål i forbindelse med dette så ikke nøl med å ta kontakt med Kulturtanken på epost post@kulturtanken.no eller telefon 22 02 59 00.

Med hilsen

Postboks 4261 Nydalen, N-0401 Oslo
kulturtanken.no / [Facebook](#) / [Instagram](#) / [Twitter](#)
Kulturtanken | Arts for Young Audiences Norway

Fylkesting for ungdom Vestland fylkeskommune

25.-27. mars 2022

Vestland fylkeskommune og Vestland ungdomsutval arrangerer fylkesting for ungdom i Bergen, nær Flesland, helga 25.-27. mars.

Det vil bli ei lærerik helg der ein får sjansen til å få nye vennar, utvikle ungdomsarbeidet i Vestland og kanskje få moglegheit til å vere med å arbeide med ungdom sine interesser gjennom Vestland ungdomsutval.

Vi vil difor oppmode alle kommunar til å halde av dato og gje ut informasjon til sine ungdomsråd. Invitasjon med nærare informasjon vil kome i løpet av våren.

Venleg helsing

Vestland ungdomsutval

Fra: Anne Koch Grønlien <Anne.Koch.Gronlien@vlfk.no>

Sendt: 06.01.2022 10:14:06

Til: Kommunar i Vestland fylke - postmottak <kommunariVestland@vlfk.no>

Emne: Save the date! fylkesting for ungdom 2022

Hei!

Det vert arrangert fylkesting for ungdom 25.-27. mars. Invitasjon med utfyllande informasjon vil bli sendt ut 5 veker før arrangementet.

Ber om at denne mailen vert vidaresendt til ungdomsråda i kommunen.

Venleg helsing

Anne Koch Grønlien
Rådgjevar

Politisk sekretariat
Stabsavdeling for organisasjon og økonomi

tlf: 988 70 991
www.vestlandfylke.no

Ver merksam på at all dialog på e-post kan bli journalført.

Sakspapir

Sakshandsamar	Arkiv	ArkivsakID
Sveinung Toft	FE-122	21/602

Saknr	Utval	Type	Dato
027/2022	Formannskapet	PS	15.02.2022
	Kommunestyret	PS	
004/2022	Ungdomsrådet	PS	21.02.2022

Kommunedelplan for energi og klima for Masfjorden kommune 2021 - 2032

Journalposttittel

Planprogram for kommunedelplan for energi og klima for Masfjorden kommune 2021 - 2032 revidert 02.02.2022

Dato

02.02.2022

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Masfjorden kommune godkjenner revidert planprogram for kommunedelplan for energi og klima for Masfjorden kommune 2021 – 2032.

Saksopplysninger:**Bakgrunn og fakta:**

Formannskapet vedtok i møte den 02.09.2021, sak 063/2021 i medhald av plan- og bygningslova sin § 11-12 oppstart og kunngjering av arbeidet med kommunedelplan for energi og klima for Masfjorden kommune for 2021 – 2033, samt at framlegg til planprogram dagsett 06.07.2021 vart sendt på høyring i medhald av § 4-1 i same lov.

I brev dagsett 17.09.2021 vart oppstart av planarbeidet og høyring av planprogrammet kunngjort med frist 05. november for å koma med innspel til planarbeidet og merknad til planprogrammet.

Nedunder er saka i møtet den 02.09.2021 formannskapet vist med kursivtekst, og deretter kjem det oversikt over innkomne merknader, med vurderingar frå rådmannen til kvar av dei.

“Bakgrunn og fakta:

Kommunestyret har i sak 081/20 i møte den 30.11.2020 i samband med vedtak om revidert planstrategi for perioden 2020 – 2023 prioritert oppstart av ny energi og klimaplan for Masfjorden kommune med oppstart i 2021. På bakgrunn av dette vedtaket har administrasjonen no laga

framlegg til planprogram dagsett 07.07.2021, som ein ber om at formannskapet tek stilling til. Planprogrammet gjer i korte trekk greie for føremålet med planarbeidet, planprosessen og opplegget for medverknad. Ein skal og vurdere verknader for miljø og samfunn, og synleggjere ulike vegval/alternativ i planarbeidet.

I kapitlet om organisering av arbeidet vert det lagt opp til at formannskapet vert politisk styringsgruppe, og at rådmannen oppnemner ei administrativ arbeidsgruppe. I tillegg vil ein invitere inn lokal organisasjonar og representantar frå næringslivet med fleire inn i ei utvida referansegruppe.

Tidlegare kommunedelplan for energi og klima vart vedteke i kommunestyret den 07.06.2011, og gjaldt for perioden 2011 - 2015. Noko av grunnlaget her kan takast med inn i den nye planen.

Med heimel i plan- og bygningslova § 11-12 skal oppstart av arbeidet med ny kommunedelplan for energi og klima varslast. Denne planen vil få status som ein kommunedelplan innanfor samfunnsplanlegginga etter plan- og utbyggingslova, og vil ikkje gje heimel til arealdisponeringar.

I den grad det er naudsynt, vil ein i samband med dette planarbeidet kunne gje tilrådingar om endringar til kommuneplanen sin arealdel, eller koma med framlegg om behov for eigne temaplanar.

Vidare vil ein vise til at Vestland fylkeskommune i brev av 01.06.2021 har gjeve tilsegn om tilskot på krone 150.000 til utarbeiding av kommunedelplan for energi og klima for Masfjorden kommune. I kriteria for tilskot ligg føre eit krav om at kommunane sjølv dekkjer 50 % av totalkostnaden. Her legg kommunen opp til at eigeninnsatsen til eigne tilsette vert eit viktig bidrag i kommunen sin del av totalkostnaden. Tilskotet gjeld fram til 31.07.2022, så kommunen har tid heilt fram til denne datoen til å gjera ferdig planen.

Vurdering

Rådmannen vil vise til at formannskapet med heimel i plan og bygningslova § 4-1 skal kunngjera oppstart og framlegg til planprogram for kommunedelplanar, slik at dette vert lagt ut til offentleg ettersyn i minimum 6 veker. Så snart høringsfristen er over skal alle innkomne innspel knytt til planprogrammet drøftast i ny sak, og revidert planprogram tilpassa vektige innspel vert til slutt handsama endeleg i kommunestyret.

Konklusjon

Rådmannen

rår til at formannskapet vedtek oppstart av kommunedelplan for energi og klima for Masfjorden kommune 2021 – 2033, og at framlegget til planprogram vert sendt på høyring i medhald av plan og bygningslova sin § 4-1.

Formannskapet - 063/2021

FS - behandling:

Saka vart drøfta.

Torill Torsvik Størkersen (Ap) sette fram forslag om at ungdomsrådet vert sett å lista over medlemmer i referansegruppa

planprogrammet skal ha ei formulering som seier noko om Nordhordland biosfæreområde

før planprogrammet vart sendt på høyring. Formannskapet slutta seg samla til dette. Framlegg til vedtak vart samrøystes vedteke.»

Det kom i høyringsperioden inn følgjande merknader/innspeil:

1. Brev frå organisasjonen Folk for Fjella dagsett 05.11.2021, som meiner at planprogrammet tydeleg må avvisa å setja av areal til vindindustri i Masfjorden kommune, og at det er viktig at planprogrammet fangar opp at dette ikkje skal utgreiast eller leggjast til rette for i kommunen. På bakgrunn av dette kjem organisasjonen med mange konkrete forslag som nedunder er vist i kursivtekst:

«Forslag til endringar i planprogrammet for Kommunedelplan for energi og klima for Masfjorden kommune 2021 –2033.

Nytt hovudpunkt:

Avgrensingar i arbeidet med Planarbeidet for utarbeiding av kommunedelplan for energi og klima

Arbeidet skal støtte opp under politiske vedtak i sak 031/2019 Kommunestyret PS 24.06.2019 og 080/2020 Formannskapet PS 31.08.2020

- 1. Alle tiltak med eit totalt miljørekneskap som ikkje viser eit nullutslepps mål og CO2 nøytralt «fotavtrykk frå vogge til grav» lokalt, nasjonalt og globalt skal avvisast i planarbeidet.*
- 2. Det skal ikkje opnast for, eller arbeidast med utgreiingar som kan leia til trong for å setja av areal til vindindustri i Masfjorden kommune sine områder.*
- 3. Masfjorden kommune skal ikkje bruke areal for etablering av vindkraftindustri for å nå sitt mål om å ta sin del av ansvaret for ei bærekraftig utvikling.*
- 4. Planarbeidet skal vere føreseieleg både for innbyggjarar og næringslivet i høve at det ikkje vert satt av areal til etablering av vindindustri i Masfjorden kommune.*

Endringar i punkt 4.2 Regionale føringar og forventningar

Nytt kulepunkt under strategiar for å nå målet.

- Sikring av naturmangfald, natur, landskap og kulturverdiar skal innarbeidast i kvart delemne i planen.*

Nytt kulepunkt 4.3.2 Fokusområde 2: Utslepp

- Alle tiltak skal utgreiast med eit totalt miljøregnskap som inneheldt total forbruk av energi « frå vogge til grav», påverknad på miljø og natur, Co2 regnskap lokalt, nasjonalt og globalt

Endring i punktpunkt 4.3.4 Fokusområde 4: Lokal produksjon

Nytt kulepunkt i avsnitt to før tekst del i planprogrammet i punkt 4.3.4 Fokusområde 4: Lokalproduksjon

- Det skal ikkje opnast for, eller arbeidast med, utgreiingar som kan leia til trong for å setja av areal til vindindustri i Masfjorden kommune sine områder.
- Det skal ikkje setjast av areal til vindindustri.

Endringar i punkt 6. Forslag til plantema

Nytt kulepunkt under avsnitt Masfjorden kommune som pådrivar for nullutslepp

- Alle tiltak skal utgreiast med eit totalt miljøregnskap som inneheldt total forbruk av energi « frå vogge til grav», påverknad på miljø og natur, Co2 regnskap lokalt, nasjonalt og globalt

Endring i punkt 7. Planprosess og medverknad

Endringar Referansegruppe (arbeidsgruppa og følgjande representantar vert invitert med):

Nytt medlem

- Representant frå Folk For Fjella.»

Dei tidlegare vedtaka gjort i formannskap og i kommunestyret knytt til vindkraft vert og sitert i brevet, samt brev frå KS av 16.07.2021 om arealbruk til vindkraft. I tillegg vert det vist til mange punkter i planprogrammet, og det kjem opp mange ulike argument om at vindkraft ikkje er aktuelt i Masfjorden kommune og kvifor dette skal fangast opp i planprogrammet.

Rådmannen har vurdert merknaden og ser at engasjementet mot vindkraft er stort, og kan tilrå at planprogrammet vert endra, slik at det vert presisert at vindkraft ikkje vert noko tema i dette planarbeidet. Administrasjonen har heller ikkje tenkt at vindkraft skulle vera noko tema i dette planarbeidet, jf. tidlegare kommunestyrevedtak i sak nr 31/2019 den 24.06.2019, knytt til høyringa av den nasjonale rammeplanen for vindkraft på land. At ein likevel tydeleggjer dette i planprogrammet bør etter administrasjonen si vurdering difor vera både kurant og føremålsteneleg. Ein rår difor til at følgjande formulering vert teke inn i planprogrammet i punkt 4.3.4 Fokusområde 4:

Det skal ikkje opnast for, eller arbeidast med utgreiingar som kan leia til trong for å setja av areal til vindindustri i Masfjorden kommune sine område i dette planarbeidet.

I tillegg opnar ein for at ein representant frå organisasjonen Folk for Fjella kan verta invitert inn i referansegruppa knytt til planarbeidet, og at dette vert synleggjort i planen sitt kap 7.1.

Dei andre ønskjene om endringar i planprogrammet ønskjer ikkje rådmannen kjem med i

planprogrammet. Fleire av desse elementa høyrer etter rådmannen si vurdering meir naturleg inn i kommuneplanen sin samfunnsdel eller arealdel, mellom anna punktet : «Det skal ikkje setjast av areal til vindindustri», og punktet» Sikring av naturmangfald, natur, landskap og kulturverdiar skal innarbeidast i kvart delemne i planen»

2. Brev frå Vestland fylkeskommune dagsett 19.10.2021, som innleiingsvis skriv at det er svært positivt at Masfjorden kommune ser eit breitt spekter av rollar kommunen har knytt til klimaarbeidet, og at kommunen no skal revidere kommunedelplan for energi og klima.

Under temaet **utsleppsreduksjon** skriv dei at Vestland fylkeskommune har vedteke mål om nettoutslepp innan 2030, og ein oppmodar Masfjorden kommune å ha eit konkret mål i tråd med dette målet. Det vert vist til at å ha eit mål for utsleppsreduksjon er naudsynt for å kunne utarbeide eit klimabudsjett og klimarekneskap. Vidare vert kommunen oppmoda å gjera tydeleg kva utsleppsmålet gjeld for.

Under temaet **klimatilpassing og klimarisiko** skriv fylkeskommunen at det er positivt at Masfjorden kommune har satt eit mål om å vurdere konsekvensar av klimaendringar i alle nye reguleringsplanar, og på den måten ikkje «byggja inn» ny sårbarheit i samfunnet. I kommunedelplanen oppmodar Vestland fylkeskommune om at de utvidar og konkretiserer plantemaet «klimatilpassing». Her bør kommunen inkludere naturbaserte løysingar og økosystem tenester i arbeidet med klimatilpassing. Det vert og vist til kommunalbanken sine nettsider (klimarisiko.kbn.com), der ein kan lese meir om klimarisiko i Masfjorden kommune.

Under temaet **naturmangfald** skriv fylkeskommunen at det er viktig med eit auka fokus på konsekvensar og verknader på naturmangfald og natur, og at den største trusselen for naturmangfald er arealbruksendringar. Vestland fylkeskommune oppmodar derfor om at kommunen inkluderer omsyn til naturmangfald i kommunedelplanen, spesielt knytt til arealforvaltning. Ein heilskapleg arealforvaltning er viktig slik at ein ikkje fragmenterer dyr og insekt sine leveområde på grunn av nedbygging, men også for å forhindre klimagassutslepp frå lagre under bakken (skog, myr, kulturlandskap o.l.) skriv dei. På bakgrunn av dette vert kommunen oppmoda til å klargjera kva kommune meiner med uttrykket klimavenleg arealbruk, og korleis kommunen skal følgje det opp – skal ein ha arealnøytralitet, arealrekneskap, naturrekneskap eller anna.

Fylkeskommunen meiner at **energibruk** i Masfjorden kommune bør inn som eit eige kapittel i planen, og viser til at dette er eit satsingsområde i samfunnsdelen til kommuneplanen.

Under temaet medverknad meiner fylkeskommunen at for at innbyggjarane skal få engasjement og eigarskap til planen, bør kommunen sjå på alternative metodar for medverknad, som å møte ulike grupper i kommunen på deira arena og vise kvifor dette er viktig for dei allereie interesserer seg for. I tillegg er stemma til born og unge viktig inn i planarbeid og kommunen bør skissere ein medverknadsprosess som inkluderer desse. I klimaplanarbeid bør ein og få med, og ta nytte av engasjementet mange unge har til tema.

Til slutt er det eit eige avsnitt med kulturminnefaglege innspel, og det vert vist til at planprogrammet har teke med deler av Strategidokument 2020-2024 knytt til Nordhordland Biosfærområde som Masfjorden høyrer til. Fylkeskommunen viser og til at det i høve klimarekneskap kan lønne seg å ta vare på eldre bygningar, samt gjenbruk av material og bygningsdelar. I stortingsmelding 16» *Nye mål i kulturpolitikken – engasjement, bærekraft og mangfold*» blir gjenbruk av eldre bygningar vektlagt som ein viktig del av klimaløysinga. Norge skal bli eit lågutsleppssamfunn innan 2050 basert på

internasjonale rammeverk som Parisavtalen og FN sine berekraftsmål.

SINTEF -rapporten «*Grønt er ikke bare en farge - Bærekraftige bygninger eksisterer allerede*» på oppdrag av Riksantikvaren er utarbeida for å gje eit meir heilskapleg bilete av kva gjenbruk av eksisterande bygningar har å seie for miljøet. Når 80-90% av den eksisterande bygningsmassen framleis vil stå i 2050, må ein tenke nytt om korleis ein bevarer og forandrar skriv fylkeskommunen, og viser til slutt til « Riksantikvarens klimastrategi for kulturmiljøforvaltning 2021–2030»

Rådmannen meiner at fylkeskommunen kjem med mange gode og faglege råd knytt til det vidare planarbeidet, som ein kan ta med seg i det vidare planarbeidet. Ein er samd med fylkeskommunen at ein bør ta inn eit eige kapittel om energibruk i planprogrammet, slik at dette får tilstrekkeleg fokus, og at ein kan styrke avsnittet knytt til medverknad slik fylkeskommunen rår til. Poenget med at det kan løna seg å ta vare på eldre bygningar er og noko som rådmannen tilrår vert med i planprogrammet, og samanhengen mellom arealbruk og klimagassutslepp. Rådmannen set at fleire av innspelshavarane, i tillegg til fylkeskommunen, oppmodar kommunen om å inkludere omsyn til naturmangfald i kommunedelplanen, spesielt knytt til arealforvaltning, og tilrår at dette no vert fanga opp i det reviderte planprogrammet. Ein rår difor til at planprogrammet i kapittel 6 er tydlegare på at ein i samband med arbeidet med denne kommunedelplanen kan definerast nye mål og delmål ut over det som vart vedteke i kommuneplanen sin samfunnsdel i 2012.

3. Brev frå Arnold Matre dagsett 05.11.2021, som siterer planprogrammet på fleire punkt, og viser til tidlegare vedtak gjort i Masfjorden kommunestyret om vindkraft, og om regionalt føringar knytt til oppstart av plan for fornybar energi i 2021. Konklusjonen i innspelet er at:

« Masfjorden kommune alt i planprogrammet signaliserer tydeleg og eintydig at det å opna areal for vindindustri ikkje er ein del av Masfjorden kommune (eller overordna forvaltningsnivå) sin plan for fornybar energi (lokal energiproduksjon).

Det bør her også gå fram at det i framtidige arealdisposisjonar i kommunale planar ikkje vil verta sett av areal til / eller på annan måte opna for vindindustri. (jf. kommunestyrevedtak 031/2019 – PS 24.06.2019)

Referansegruppa bør også utvidast med og inkludera grupper/organisasjonar som t.d. Folk For Fjella, Helselag, Turlag, naturvernforbundet og liknande.»

Rådmannen har vurdert innspelet og meiner at endringa som vart tilrådd teke inn i planprogrammet på bakgrunn av innspel nr 1 frå organisasjonen Folk for Fjella, fangar opp det viktigaste også frå denne merknaden.

4. Brev frå Forum for Natur og Friluftsliv (FNF) Hordaland dagsett 05.11.2021, som skriv at det bør stillast krav om eit klimarekneskap , der ein kvantifiserer kor store klimagassutslepp som kjem frå naturareal ein planlegg å byggje ned. Når det gjeld «**Fokusområde 1: Energibruk**» på side 6 i planprogrammet, så ønskjer FNF Hordaland eit sterkare fokus på energisparing. Det er positivt at planprogrammet føreslår ein 10 prosent reduksjon i energibruk i kommunen sine eigne bygg, men dei meiner at den aktuelle kommunedelplanen må ha eit større og breiare fokus på energisparing enn dette. Energisparing bør etter FNF si meining vere eit eget tema som kommunen etterspør også i reguleringsplanar. Videre må kommunen oppfordra til, og leggje til rette for, energisparing i private bygningar. FNF skriv at det er eit svært stort potensial for energisparing i private bustader, og det er eit nasjonalt mål å spare 10 TWh i private bustadar.

Når det gjeld «**Fokusområde 3: Klimatilpassing**» på side 7 i planprogrammet, så ønskjer FNF å føreslå

at auka nedbør og auka rasfare vert løfta enda tydelegare fram i denne delen av planprogrammet.

NF Hordaland meiner at aktuelle natur- og miljøorganisasjonar bør inviterast med i den aktuelle referansegruppa til kommunedelplanen. En slik invitasjon bør eksempelvis gå til både Bergen og Hordaland Turlag, Naturvernforbundet Hordaland og Forum for natur og friluftsliv Hordaland. FNF Hordaland ønskjer og å nytte høvet til å løfta fram det viktige arbeidet med ny nasjonalpark/verneområde i Masfjordfjella. Dette arbeidet er forankret i Meld. St. 14 (2015–2016) *Natur for livet*, og er tidligare omtalt som supplerande vern.

Til slutt ønskjer FNF Hordaland Masfjorden kommune lykke til med det viktige arbeidet med å utarbeide ein kommunedelplan for energi og klima, og forventar at naturtap og naturverdiar også vert eit viktig tema i planen.

Rådmannen har merka seg at FNF Hordaland ønskjer at det vert stilt krav om klimarekneskap i samband med nedbygging av areal, og at det vert eit sterkare forkus på energisparing. Vidare har ein registrert ønskje om fleire deltakarar i referansegruppa, og at FNF ønskjer nasjonalpark i Masfjordfjella velkomen. Rådmannen meiner ein skal ta med seg innspelet i det vidare arbeidet med planen, og rår til at referansegruppa vert utvida slik FNF ønskjer, ved at både Nordhordland Turlag og Naturvernforbundet i Nordhordland får invitasjon til å delta i referansegruppa.

5. Brev frå Statsforvaltaren i Vestland dagsett 04.11.2021, som skriv følgjande:

«Merknader

Statsforvaltaren vil innleiingsvis vise til vårt brev til kommunane av 20. august 2021 om statlege forventningar til klima- og energiplanlegging. Kommunen bør evaluere planprogrammet opp mot de punkta som er gjennomgått her.

FNs berekraftsmål, kommunale mål og handlingsplan

Masfjorden kommune kan med fordel gjere referanse til FNs sine berekraftsmål noko tydelegare. Vi rår kommunen til å arbeide med å forankre og operasjonalisere klima- og miljøarbeidet i desse, eventuelt eit utval av berekraftsmåla.

Planprogrammet har gjort greie for internasjonale, nasjonale, regionale og lokale føringar på ein god måte. Statlege planretningsliner (SPR) for klima, energi og klimatilpassing står i ei særstilling, og i planprogrammet har ein referert til pkt. 3.1. som viser dei viktigaste punkta som bør med i klima- og energiplanen. Kommunen vil utarbeide ein handlingsplan med tiltak, klimabudsjett og rekneskap.

Kommunen har ambisjonar om å definere mål for utsleppsreduksjon innan 2030. Dette er i tråd med statlege forventningar. Kommunen bør utvikle mål for fleire delområde i planen. Det er viktig at delmåla er formulert på ein måte som gjer det mogleg å gjennomføre resultatoppfølging. Sjå Miljødirektoratet si rettleiar om klima- og energiplanlegging, spesielt steg 5 «Hvordan fastsette mål om utforming og operasjonalisering av ulike mål». Det er nyttig å arbeide systematisk med å utvikle funksjonelle indikatorar for å vurdere grad av måloppnåing

Handlingsplanen må ha tydeleg plassering av ansvar for oppfølging innafor dei ulike sektorane, med rutinar knytt til oppfølging og rapportering.

Innhald i planen

Planprogrammet omfattar sentrale tema knytt til utslepp, klimatilpassing og omstilling. Fleire tema om er omtala i kommunen sine overordna strategiar, ser ikkje ut til å vere med i klima- og energiplanen. Kommunen bør mellom anna ta inn tema knytt til energibruk og energiomlegging.

Statsforvaltaren viser til at naturkrisa og klimakrisa heng tett saman. Arealbruk og naturmangfald bør difor inn som tema i kommunedelplanen. Det må vere eit overordna mål å redusere omfanget av arealbruksendringar, og arbeid for at karbonrike areal ikkje vert omdisponert. For å unngå inngrep i viktige naturområde bør kommunen arbeide for å få best mogleg kunnskap om areal og naturområde som er viktige i klimaarbeidet.

Klimatilpassing

Kommunen si planlegging er viktig for å sikre naturen sin evne til å yte økosystemtenester, mellom anna som del av klimatilpassinga. Når det gjeld klimatilpassing vil vi særleg peike på krav i SPR om å velje naturbaserte løysingar.

Medverknad

Planen bør vere tydeleg på mål og tiltak som gjeld kommunen som organisasjon, og kva som gjeld Masfjorden som geografisk område. Innbyggjarar, næringsliv og andre samfunnsaktørar vil ha ein viktig rolle i omstillinga mot eit meir bærekraftig samfunn. Det er difor viktig å sikre god medverknad med relevante grupper i arbeidet med planen.»

Rådmannen meiner at Statsforvaltaren i Vestland kjem med mange gode og faglege råd knytt til det vidare planarbeidet, og som ein kan ta med seg i det vidare planarbeidet. Ein er samd med Statsforvaltaren at det kan vera føremålsteneleg å ta inn eit eige kapittel om energibruk og energiomlegging i planprogrammet, noko også fylkeskommunen rådde til, jf. merknad nr 2. Ønsket om å ta inn arealbruk og naturmangfald er drøfta kort under merknad 2, og vert tilrådd teke med i det reviderte planprogrammet.

6. Brev frå Solheim og Haugsvær Helselag av 05.11.2021, som skriv om vedtaka gjort i kommunen knytt til nasjonal rammeplan for vindkraft på land, og som oppmodar at kommunedelplanen ikkje skal opna for, eller arbeida med, utgreiingar som kan leia til trong for å setja av areal til vindindustri i Masfjorden kommune. Dei skriv vidare at Masfjorden kommune ikkje skal nytta etablering av vindkraftindustri, for å nå mål om å ta sin del av ansvaret for ei bærekraftig utvikling

Rådmannen tek merkningen til orientering, og viser til at dette temaet er drøfta ovanfor knytt til både merknad 1 og 3, og at ein tilrår at vindkraft ikkje vert noko tema i denne planen.

7. Brev frå Masfjorden KrF dagsett 06.11.2021, som skriv om vedtaka gjort i kommunen knytt til nasjonal rammeplan for vindkraft på land, og som ber om at det går klart fram av kommunedelplan for energi og klima at det ikkje er aktuelt med vindkraftindustri i vår kommune.

Rådmannen tek merkningen til orientering, og viser til at dette temaet er drøfta ovanfor knytt til både merknad 1 og 3, og at ein tilrår at vindkraft ikkje vert noko tema i denne planen.

8. Tilbakemelding frå Ungdomsrådet sitt møte den 29.11.2021 i sak 020/21..

«Saka vart tatt til orientering. Nestleiar Nikita er vald til å delta for Ungdomsrådet.»

Rådmannen tek merkningen til orientering og noterer seg at nestleieren skal delta i referansegruppa frå Ungdomsrådet.

8. E-post frå GMU den 27.10.2021, der dagleg leiar gjev melding om at vedkomande kan delta i referansegruppa.

Rådmannen tek dette til orientering og vil invitere GMU til å delta i referansegruppa.

Vurdering

Rådmannen vil peike på at det har vore eit stort engasjement i samband med oppstarten av dette planarbeidet, og at mykje nyttig og viktig kunnskap er kome kommunen i hende gjennom denne innspel- og høyringsfasen. Mykje av dette tilfanget vil det verta jobba vidare med når sjølve planen no skal lagast. Ein del av merknadane til sjølve planprogrammet har og ført til endringar i planprogrammet, som no ligg føre i revidert utgåve dagsett 02.02.2022. Vidare har rådmannen merka seg at det er mange forventningar til både kva planen skal innhalde, og at kommunen skal få til ei god og brei medverknad i det vidare arbeidet med sjølve kommunedelplanen. På bakgrunn av dette er også framdriftsplanen korrigert noko, slik at ein får betre tid til både planarbeidet og til god medverknad.

Konklusjon

Rådmannen tilrår at kommunestyret godkjenner det reviderte planprogrammet dagsett 02.02.2022 for kommunedelplan for energi og klima for Masfjorden kommune 2021 – 2032.

Framlegg til planprogram

(Revidert 02.02.2022)

Kommunedelplan for energi og klima for Masfjorden kommune 2021 – 2033

Innhold

1. Innleiing	3
--------------------	---

2. Bakgrunn	3
2.1 Kvifor planprogram?	4
2.2 Innspel og vidare informasjon	4
3. Formål med planarbeidet	4
4. Rammer for arbeidet – gjeldande politikk	4
4.1 Internasjonale og nasjonale føringar	4
4.2 Regionale føringar og forventningar	5
4.3 Lokale føringar og forventningar	6
4.3.1 Fokusområde 1: Energibruk (frå samfunnsplanen)	6
4.3.2 Fokusområde 2: Utslepp (frå samfunnsplanen)	6
4.3.3 Fokusområde 3: Klimatilpassing (frå samfunnsplanen)	7
4.3.4 Fokusområde 4: Lokal produksjon (frå samfunnsplanen)	7
4.4 Kommunen si rolle i klimaarbeidet	8
5. Status for klimautfordringane i Masfjorden kommune	9
5.1 Eit heilskapleg kunnskapsgrunnlag	9
6. Forslag til plantema	10
7. Planprosess og medverknad	11
7.1 Organisering av arbeidet	11
7.2 Medverknad og forankring	11
7.3 Framdriftsplan	12
8. Utreiingsbehov	12

1. Innleiing

Klimaendringar er ei av dei største utfordringane verda står overfor, og råkar alle samfunnsområde. Sjølv om utfordringar knytt til klima er globale, er det ei utfordring med store lokale konsekvensar.

FN sitt klimapanel skisserer eit behov for å halvere klimagassutsleppa innan 2030 for å nå måla i Paris-avtalen. Dette har ført til at også nasjonale og regionale mål har vorte meir ambisiøse, samstundes som ny forskning og rapportar skildrar alvoret ved å ikkje setje i verk tilstrekkelege tiltak.

For alle vert klima ein sentral del av risikobiletet i framtida. Me kan venta auka nedbør, meir ekstremvêr, temperaturendringar og andre gradvise endringar som kan få store konsekvensar for helse, landbruk, reiseliv, samferdsle, bygg, anlegg og naturmangfald. Dette gjev nye utfordringar for planlegginga og eit nytt risiko- og sårbarheitsbilete som påverkar samfunnsutvikling, næringsliv og kvardagslivet til folk. Samstundes vil det vera eit stort potensial for auka verdiskaping og næringsutvikling i utvikling av gode løysningar for klimatilpassing.

Masfjorden kommune høyrer til Nordhordland Biofæreområde, som har peika ut fem strategiar som ein skal jobbe etter i perioden 2020 – 2024., jf. *Stratgidokument 2020 – 2024. Strategien nr 2 er:*

«2. NATUR, MILJØ OG KLIMA

Naturen utgjør livsgrunnlaget og har ressursar som det er viktig å forvalte godt. Biosfæreområdet vil arbeide for at naturen og naturressursane vert ivaretatt og brukt på ein langsiktig berekraftig måte for å sikre både naturmangfaldet (biodiversitet) og dei goda (økosystemtenestene) naturen gjev oss.

- **Bidra til berekraftig bruk av areal på land og i sjø**
- **Arbeide for å gjere folk merksame på verdien av biologisk mangfald og av dei verna områda i biosfæreområdet**
- **Bidra til å redusere menneskeskapte klimaendringar**
- **Bidra til å auke matproduksjonen på lokale ressursar**
- **Arbeide for at kulturlandskapet vert forvalta slik at dei kulturhistoriske og landskapsmessige verdiane vert haldne i hevd**
- **Inspirere til å oppdage, oppleve og bli glad i naturen.»**

Masfjorden kommune tek denne strategien med seg inn i dette planarbeidet.

2. Bakgrunn

Kommunestyret har i sak 009/2020 i møte den 13.02.2020 i samband med vedtak om planstrategi for perioden 2020 – 2023 prioritert oppstart av ny energi og klimaplan for Masfjorden kommune med oppstart i 2021. På bakgrunn av dette vedtaket har administrasjonen no laga framlegg til planprogram. Den nye planen vil erstatta tidlegare kommunedelplan frå 2011, og byggje på oppdaterte nasjonale og regionale mål innanfor energi og klimaarbeidet.

I kommuneplanen sin samfunnsdel står det følgjande visjon under kapittel 5 «Energi og klima:

“Masfjorden kommune si framtid skal byggast på trivsel og livskvalitet med utgangspunkt i ei berekraftig utvikling. Med eit energi- og klimafokus skal Masfjorden kommune ta sin del av ansvaret for ei berekraftig utvikling.”

Grøn omstilling er teke med for å synleggjera at det er trong for ei generell samfunnsendring skal ein klara å motverka klimaendringane. Samstundes gjev grøn omstilling rom for ei meir aktiv rolle i arbeidet med å nå klimamåla

2.1 Kvifor planprogram?

For kommunedelplanar skal det som ledd i varslings av planoppstart utarbeidast eit planprogram som grunnlag for planen (jf. PBL §4-1 og §11-13). Planprogrammet skal gjera greie for formålet med planarbeidet, planprosessen med fristar, deltakarar, opplegget for medverknad og behov for utgreiingar. Planprogrammet vert slik ein slags «plan for planen». Formålet er å leggja til rette for ein open planprosess som sikrar brei og føremålstenleg medverknad og involvering frå alle relevante partar gjennom heile prosessen, med mål om å skapa ein plan som er godt forankra i heile kommunen.

Forslag til planprogram vert sendt ut på høyring og offentleg ettersyn samtidig med varslings av planoppstart. Kommunestyret fastset endeleg planprogram.

2.2 Innspel og vidare informasjon

Masfjorden kommune ønskjer innspel til planarbeidet og planprogrammet innan 1. november 2021. Innspel skal sendast til post@masfjorden.kommune.no.

3. Formål med planarbeidet

Planarbeidet omfattar utarbeiding av kommunedelplan for energi og klima, og skal setja mål som inneber at Masfjorden kommune kan nå nasjonale og regionale målsetjingar, og bidra konkret og konstruktivt til klimaomstilling og grøn verdiskaping.

Planen skal innehalda strategiar og tiltak for korleis kommunen i samspel med innbyggjarar og næringsliv kan redusera heile kommunen sitt klimafotavtrykk. Samstundes som planen skal syna korleis Masfjorden kommune som organisasjon kan redusera utslepp og bidra til framtidsretta energibruk, skal den og svara på korleis kommunen kan arbeida for at innbyggjarane våre og næringslivet kan bidra i ønskja retning. Arbeidet med både plan, strategiar og tiltak vil heva kompetansen og gjera kommunen betre kvalifisert til å omsetja kunnskap og løysa utfordringar knytt til energi og klima mot det grønne skiftet.

4. Rammer for arbeidet – gjeldande politikk

4.1 Internasjonale og nasjonale føringar

Noreg har, saman med nesten alle landa i verda, forplikta seg gjennom Parisavtalen til å kutta i utslepp av klimagassar. Parisavtalen var eit vendepunkt for verdssamarbeidet på

klimaområdet og representerer, saman med FNs klimakonvensjon, eit solid rammeverk for framtidig global klimainnsats.

Målet i Parisavtalen er å halda auken i den globale gjennomsnittstemperaturen godt under 2 gradar samanlikna med før-industrielt nivå, og arbeida for å avgrensa temperaturauken til 1,5 gradar. Evna til å handtera skadeverknadene av klimaendringane skal styrkjast i alle land, og finansstraumar skal stå meir i samsvar med ei klimarobust lågutsleppsutvikling. Parisavtalen gjeld alle land, sjølv om det er forventa at dei rike landa gjer mest. Noreg har meldt inn ei forplikting under Parisavtalen om å redusera utsleppa av klimagassar med minst 50% og opp mot 55 % innan 2030 samanlikna med 1990. Dette er eit avgjerande steg på vegen mot at Noreg skal bli eit lågutsleppssamfunn i 2050.

EU vedtok i desember 2020 å auke klimamålet sitt frå minst 40 prosent til minst 55 prosent utsleppsreduksjon innan 2030.

FN sine berekraftsmål er ofte framstilt i ein pyramide der dei ulike nivåa vert integrert i kvarandre og «alt heng saman med alt»¹. Miljø- og klimamåla dannar fundamentet for dei sosiale og økonomiske berekraftsmåla. Det er ein nær samanheng mellom fysiske og sosiale miljøfaktorar, og mellom desse og folk sine levevanar og folkehelse. Natur, klima og miljø legg rammene for gode liv og god folkehelse. Samarbeid for å nå dei mange måla er viktig.

I Klimaplan for 2021 - 2030 varslar Regjeringa at verkemiddelbruken knytt til korleis Noreg skal nå klimamålet for 2030 vil verta vurdert jamleg og at ny klimamelding kjem i 2024.

Klimakur 2030 gjev oversikt over ulike tiltak og verkemiddel som kan gje minst 50% reduksjon i ikkje-kvotepliktige utslepp i 2030 samanlikna med år 2005.

Statleg planretningslinje for klima- og energiplanlegging og klimatilpassing og statlege planretningslinjer for samordna bustad-, areal- og transportplanlegging konkretiserer dei nasjonale forventningane til planlegging for desse tema.

4.2 Regionale føringar og forventningar

Utviklingsplan for Vestland 2020 - 2024 gjev ein felles kurs for å inkludera, inspirera og mobilisera Vestlandssamfunnet til innsats for ei berekraftig og nyskapande utvikling. Sjølv om alle berekraftsmåla er viktige skal innsats på kort sikt prioriterast der utfordringane og moglegheitene er størst.

I utviklingsplanen er mål og strategiar på klima- og miljøområdet definert slik:

Klima og miljø som premiss for samfunnsutvikling.

Strategiar for å nå målet er knytt til;

- Vestland som pådrivar for klimaomstilling og nullutslepp.
- Sikring av infrastruktur og forvaltning av viktige natur-, landskaps- og kulturverdiar.
- Nyttå offentlege innkjøp for å bidra til å nå klima- og miljømåla.

Vinteren 2020 starta fylkeskommunen opp arbeidet med Regional klimaplan for Vestland for at Vestland fylke skal posisjonera seg som leiande i klimaomstilling og grøn verdiskaping. Planprogrammet vart sendt på høyring 20 april 2021 med følgjande tematisk inndeling:

- Redusere klimagassutslepp med mål om nullutslepp innan 2030
- Redusere klimafotavtrykket til Vestlandssamfunnet
- Trygt og robust Vestland
- Sikre naturmangfald
- Klimarettferd og folkehelse

4.3 Lokale føringar og forventningar

Masfjorden kommune sin samfunnsdel gjeld for 2012 – 2024, og arealdelen til kommuneplanen gjeld for perioden 2018 – 2030. Begge planane vil difor vera gjeldande for første del av planperioden til kommunedelplanen (2022 – 2026). Seinare i planperioden fram til 2032 vil kommunedelplanen kunne gje gode innspel i arbeidet med ny arealdel i kommuneplanen, og til målformuleringar og strategiar med meir i ein revidert samfunnsdel til kommuneplanen.

I samfunnsdelen er det sett opp sju satsing/ fokusområde og innanfor satsingsområde energi og klima er det definert 4 konkrete fokusområde, kvar med sine hovudmål og delmål

4.3.1 Fokusområde 1: Energibruk (frå samfunnsplanen)

Hovudmål:

Masfjorden kommune vil redusera samla energibruk, arbeida for auka energifleksibilitet og omlegging til nye fornybare energikjelder.

Delmål for dette området er:

- 10% reduksjon energibruk eigne bygg
- Alle nye næringsbygg skal vurdere energifleksible løysingar og alternative energikjelder for varme og kjøling.
- Kommunen skal auke areal med vassboren varme i eigne bygg med minst 10 %.

4.3.2 Fokusområde 2: Utslepp (frå samfunnsplanen)

Hovudmål:

Masfjorden kommune vil arbeida for reduksjon av utslepp som er skadelege for klima eller lokalmiljø.

Delmål for dette området er:

- Samla lokaltrafikk skal reduserast med minst 10 %, målt i personkilometer.
- Masfjorden sitt interne transportbehov skal reduserast med minst 10 % innan 2015, målt i årleg køyrelende på eigen bilpark.
- Masfjorden kommune skal redusera drivstofforbruket i eigne køyretøy.
- Masfjorden kommune sine køyretøy skal ha ein miljøvenleg profil.
- Det skal vere minst 1 fyllestasjon for alternative drivstoff som t.d. gass, biodiesel eller etanolblanda bensin i Masfjorden kommune.
- Det skal opprettast minst 5 ladestasjonar for el-bilar i kommunen.
- Avfallsmengda i Masfjorden kommune skal reduserast med 15 % innan 2015.
- Kommunen skal redusera den lokale luftureininga med 15 % innan 2020.
- All kloakk som ikkje går inn på offentleg leidning skal minimum førast gjennom slamavskiljar før utslepp til sjø.

4.3.3 Fokusområde 3: Klimatilpassing (frå samfunnsplanen)

Hovudmål:

Masfjorden kommune vil møte venta klimaendringar på ein planmessig måte og vurdera nye beredskapsmessige tiltak og andre tilpassingar ut frå forventa klimaendringar. Masfjorden kommune skal ikkje planleggja eller "byggja inn" ny sårbarheit i samfunnet.

Delmål for dette området er:

- Alle kraftutbyggingar skal vurdera eventuell auka fare for flaum, erosjon eller skred.
- Alle nye reguleringsplanar skal inkludera ei vurdering av risiko/ konsekvens av eventuelle klimaendringar.
- Forventa endringar i havnivå skal ikkje medføre skader på bygningar og tekniske anlegg

4.3.4 Fokusområde 4: Lokal produksjon (frå samfunnsplanen)

Hovudmål:

Masfjorden kommune vil sikre ei planmessig utvikling av tradisjonelle og nye former for lokal energiproduksjon for å ivareta både klima, lokalmiljø og eigne innbyggjarar.

Delmål for dette området er:

- All energiproduksjon skal ta omsyn til fleirbruksverdi. For små prosjekt som ikkje er konsesjonspliktige, skal kommunen si sakshandsaming ivareta dette.
- Auka bruk av varmepumpe skal bidra til redusert stasjonær energibruk.

Folkehelseperspektivet skal bli varetatt i all kommunal planlegging, og planlegging etter plan- og bygningslova skal fremja innbyggjarane si helse og motverka sosiale helseskilnader. Universell utforming er nedfelt i plan- og bygningslova si formålsparagraf § 1, og har vore eit hovudmål i Nasjonal Transportplan (NTP). Styrande dokument og planar etter plan- og bygningslova må gjera greie for korleis universell utforming skal bli varetatt der dette er mogeleg.

Det skal ikkje opnast for, eller arbeidast med utgreiingar som kan leia til trong for å setja av areal til vindindustri i Masfjorden kommune sine område i dette planarbeidet.

4.4 Kommunen si rolle i klimaarbeidet

I tillegg til overordna nasjonale mål og regionale føringar er det og tydelege føringar for kommunen sitt arbeide med klimaomstilling gjennom oppdatert lovverk og retningslinjer, m.a. i nye statlege planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpassing. I tilrettelegginga og utviklinga av «det grønne skiftet» skal kommunane aktivt bidra til reduksjon av klimagassutslepp og auka miljøvennleg energiomlegging. Samstundes skal samfunnet bu seg på og tilpassa seg dei klimaendringane som kjem uansett (klimatilpassing).

I den statlege rapporten Klimakur 2030 er kommunane si rolle skildra slik:

«Kommunene kan i stor grad påvirke utslipp fra egen virksomhet, for eksempel utslipp fra egne kjøretøy, bygg- og anleggsvirksomhet og gjennom klimakrav i innkjøp. Det største potensialet har kommunen imidlertid gjennom å påvirke gjennomføringen av klimatiltak hos andre aktører.»

Kommunen har ulike roller som er relevante i klimaarbeidet:

- Rolla som samfunnsutviklar – pådrivar, tilretteleggjar og samarbeid med innbyggjarar og næringsliv
- Rolla som myndigheitsutøvar – planmynde, tilskotsforvaltar
- Rolla som tenesteleverandør – ma. innan utdanning, helse, omsorg, kollektivtrafikk
- Rolla som eigar og driftar – bygg, infrastruktur, skog, eigen transport, kommunale selskap, fondsplassering
- Rolla som innkjøpar av varer og tenester.

I fylgje Statlege planretningslinjer for klima og energiplanlegging og klimatilpassing står kommunen fritt til å velje tema i planen, men det vert lagt føringar på kva som bør vere med i ein klima- og energiplan mellom anna i kap 3.1:

- informasjon om klimagassutslepp i kommunen, fordelt på kjelder og sektorar.
- Informasjon om energisystem, energiforsyning og forbruk av energi innan kommunen sine grenser, og som viser tilgang på miljøvennlege energiressursar.
- Framskriving av utslepp i kommunen med framlegg til tiltak.
- Ambisiøse mål for utsleppsreduksjonar.
- Ambisiøse mål for meir effektiv energibruk og miljøvennleg energiomlegging i kommunal bygningsmasse og i kommunen elles.

- Tiltak og verkemiddel for reduksjon av klimagassutslepp, meir effektiv energibruk og miljøvennleg energiomlegging.
- Utgreiing av verkemiddel som me kan tenkja å nytta for å nå målsettingane.
- Handlingsprogram med tydeleg ansvarsfordeling for oppfylging av klima og energiplanen.

5. Status for klimautfordringane i Masfjorden kommune

5.1 Eit heilskapleg kunnskapsgrunnlag

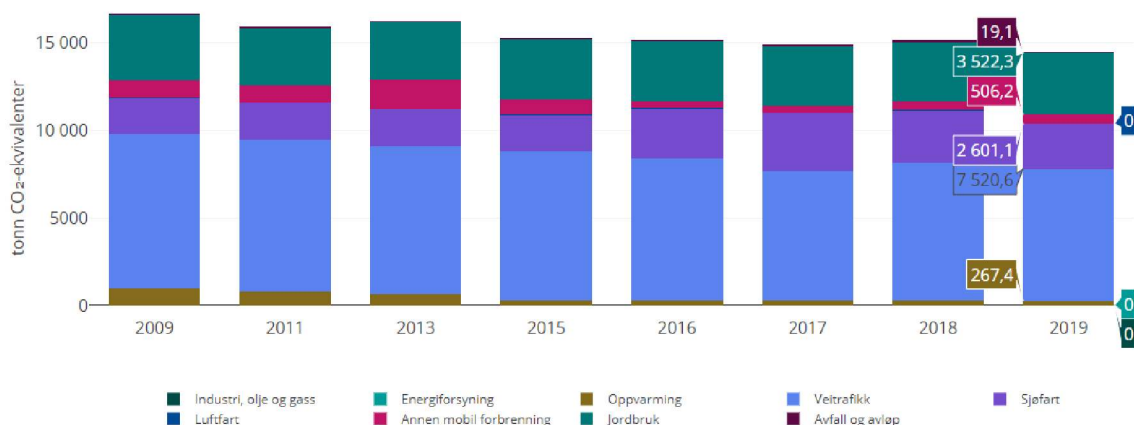
Masfjorden kommune har ikkje heilt oppdatert tal og fakta knytt til stoda innan klima og energi i kommunen per i dag. Kunnskapsgrunnlaget vil difor verta arbeidd vidare med gjennom heile planprosessen og styrka med m.a. framskrivingar relatert til mogelege scenario.

I oppstartsfasen av planarbeidet vert det viktig å få på plass ein klimafotavtryksanalyse og ei framskriving av klimagassutsleppa i kommunen. Vidare planlegg ein å tinga ei vurdering som vil syna kor berekraftige kommunen er i dag. Analysen vil verta viktig både for å sjå korleis berekraftsmål relatert til klima og miljø samspekar med dei andre berekraftsmåla, og som grunnlag for utarbeiding av relevante indikatorar.

Sektorfordelte utslepp per år 2009 – 2019

Miljødirektoratet har sidan 2009 levert statistikk for kommunane sine geografiske klimautslepp. For Masfjorden ser utviklinga slik ut:

<https://www.miljodirektoratet.no/klimagassutslipp-kommuner/?area=687§or=-2>

Kilde: Miljødirektoratet

Klimarekneskap frå desse kjeldene vil utgjera grunnlag for mogelege strategiar og tiltak i planen. Klimarekneskap knytt til kommunen som verksemd, klimarekneskap for kommunen som geografisk område og klimafotavtrykk frå kommunen sine innbyggjarar.

Kunnskapsgrunnlaget gjev ei meir grundig framstilling av tal og statistikk knytt til utsleppskjelder, energiforbruk, energiproduksjon mm.

6. Forslag til plantema

Kommunedelplanen for energi og klima vil ta utgangspunkt i dei utvalde berekraftsmåla knytt til satsingsområdet «Klima og klimatilpassing» og til overordna mål og strategiar forankra i kommuneplanen sin samfunnsdel. Sidan samfunnsplanen vart godkjent i 2012 er det naturleg i denne kommunedelplanen å utfordra målsettingane og delmåla som vart vedteke den gangen

Plantema vil vidare ta utgangspunkt i planstrukturen der satsingane vert:

Masfjorden kommune som pådrivar for nullutslepp

- Definere mål for utsleppsreduksjon 2030
- Utarbeida handlingsplan for tiltak, klimabudsjett og rekneskap
- Skapa bevisst forhold til klimafotavtrykk i eigen organisasjon
- Nyta offentlege innkjøp for å bidra til å nå klimamåla

Energibruken i Masfjorden:

Tema knytt til energibruk og energiomlegging må inn i planen.

Klimatilpassing:

- Vurdere infrastruktur og forvaltning av natur, landskaps- og kulturverdiar i høve klimaendringar.

Grøn omstilling :

- Styrka satsing på klimakommunikasjon og auka klimakunnskap
- Bidra til at det grønne skiftet vert grunnlag for verdiskaping i lokalt næringsliv
- Styrka satsing på gang-/sykkelvegløysingar og ha fokus på klimavenleg arealbruk

Arealbruk og naturmangfald:

Dette temaet må drøftast i planen, både for å sikre biologisk mangfald, og mellom anna for å unngå at karbonrike område vert omdisponert utan at det ligg føre tungtvegande grunnar.

Plantema vil kunna verta endra, utvida og tilpassa etter innspel i høyringsperioden og/ eller i samband med føringar lagt i fylkeskommunen sitt arbeid med Regional klimaplan.

Planen skal ende opp med handlingsplan med konkrete forslag for perioden 2022 –2026, og for meir langsiktige tiltak for perioden 2026 – 2033.

7. Planprosess og medverknad

7.1 Organisering av arbeidet

Styringsgruppe:

Formannskapet vert styringsgruppe for planarbeidet.

Arbeidsgruppe:

I arbeidsgruppa deltek følgjande i tillegg til engasjert konsulent :

- Assisterande rådmann (leiar)
- Teknisk sjef
- Landbrukskonsulent
- Oppvekstleiar
- Engasjert konsulent (ekstern)

Referansegruppe (arbeidsgruppa og følgjande representantar vert invitert med):

- Representant frå GMU
- Representant frå BKK Produksjon AS (EVINY)
- Representant frå entreprenørbransjen
- Representant frå bondelaget
- Representant frå daglegvarehandelen
- Representant frå idrettslaga
- Representant frå Ungdomsrådet
- Representant frå organisasjonen Folk for Fjella.
- Representant frå Nordhordland Turlag
- Representant frå Naturvernforbundet i Nordhordland

7.2 Medverknad og forankring

Lovmessige krav til medverknad i planprosessar er skildra i plan- og bygningslova kapittel 5, og krav til medverknad ved utarbeiding av planprogram vert utdjupa i PBL §§ 4 – 1 og 11 – 13. Oppstart av planarbeidet med kommunedelplanen vert varsla samstundes med at forslag til planprogram vert sendt på høyring og lagt ut til offentleg ettersyn.

Det skal leggjast stor vekt på å ha ein open planprosess for å motivera folk flest til engasjement og eigarskap i planarbeidet. Kommunen vil nytta både heimesida og sosiale media aktivt til informasjon og dialog, samstundes som lokalavisa vert invitert inn til å ta del i arbeidet.

Planprogrammet og oppstart av kommunedelplanen vert kunngjort og det vert sett frist på seks veker for å koma med innspel til planarbeidet og planprogrammet.

Aktuelle organisasjonar og representantar frå næringslivet vil verta invitert inn i referansegruppa. Kommunen tek ansvar for å halde eitt folkemøte med informasjon, og for å få innspel frå innbyggjararar. Dette vil skje når planen er på høyring. Vidare skal den kommunale organisasjonen med tilsette og einingar verta invitert til å medverka i planarbeidet.

Det er eit mål å få til god medverknad med alle relevante grupper i arbeidet med planen.

7.3 Framdriftsplan

Aktivitet	Tidspunkt
Oppstartsvedtak i formannskapet	September 2021
Varsel om oppstart av planarbeidet	September 2021
Høyringsperiode planprogram og innspelsfase til planen	September – November 2021
Endeleg planprogram til handsaming i kommunestyret	Februar 2022
Oppdatere kunnskapsgrunnlag	Våren 2022
Medverknadprosessar	Våren – sommaren 2022
Utforme ferdig utkast til plan	Oktober 2022
Høyring og offentleg ettersyn	Hausten 2022
Endeleg politisk handsaming i kommunestyret	Februar 2023

8. Utreiingsbehov

Masfjorden kommune kan få oppdatert tilgjengeleg statistikk knytt til klima- og miljøutfordringane med utgangspunkt i tilgjengelege data frå kjelder som SSB, Miljødirektoratet, NVE, Statens vegvesen, Klimapartner og andre. Det er likevel trong for utgreiingar som syner forskjellige framskrivingar for utslepp i kommunen og ei oversikt kva som skal til av tiltak og verkemiddel for å nå forskjellige mål på utsleppsreduksjon. I samband med medverknadsprosessen vil det kunna verta avdekka ytterlegare utgreiingsbehov.